

För kännedom

T.f. inköpschef Josefin Zangerl Carlberg
Regiondirektör Magnus Johansson
Ekonomidirektör Nicholas Prigorowsky
HR-direktör Kajsa Fisk
Revisorerna i Region Västmanland

Inköpsnämnden

Granskningsrapport för Inköpsnämnden år 2024

De förtroendevalda revisorerna ska, enligt kommunallagen årligen granska och pröva om styrelser, nämnder och beredningar säkerställt att verksamheten är genomförd på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaper är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

Styrelser, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig styrning och intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Vår sammanfattande bedömning för inköpsnämnden är att verksamheten har bedrivits utifrån fullmäktiges mål och beslut. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig intern styrning och kontroll av verksamheten.

Nämndens verksamhetsberättelse ger i allt väsentligt en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning per 31 december 2024.

Revisionens granskning har inte visat på några väsentliga felaktigheter. Räkenskaperna bedöms i allt väsentligt som rättvisande.

Vår samlade bedömning delges regionfullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan i samband med att regionens samlade årsredovisning behandlas.

Av bifogad rapport framgår de iakttagelser som gjorts i den årliga granskningen av Inköpsnämnden 2024. Revisorerna kommer att redovisa dessa iakttagelser och sina synpunkter vid genomgången med nämnden den 30 april 2025.

Revisorerna begär inget svar på rapporten, utan redovisningen för nämnden ska ge svar på eventuella frågor.

Vid genomgången kommer revisorerna även att ta upp Revisionsdialog, som planeras äga rum kommande höst.

Catharina Fredriksson
ordförande

Gustaf Wachtmeister
vice ordförande

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med avancerade elektroniska underskrifter:

NAMN:	EVA CATHARINA FREDRIKSSON
TITEL, ORGANISATION:	Revisionens ordförande, Region Sörmlands revisi...
TID:	2025-04-02 14:06:50 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation

NAMN:	Nils Gustaf Wachtmeister
TITEL, ORGANISATION:	Revisionen vice ordförande, Region Sörmlands re...
TID:	2025-04-03 07:27:22 +02:00
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation

Årsgranskning för inköpsnämnden år 2024

Sammanfattning

Vår sammanfattande bedömning är att verksamheten har bedrivits utifrån fullmäktiges mål och beslut. Vi bedömer att nämnden har en tillräcklig intern styrning och kontroll av verksamheten.

Nämndens verksamhetsberättelse ger i allt väsentligt en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning per 31 december 2024. Revisionens granskning har inte visat på några väsentliga felaktigheter. Räkenkaperna bedöms i allt väsentligt som rättvisande.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi nämnden att arbeta med följande förbättringsområden:

- ✓ Att utveckla internkontrollplanen utifrån riskanalysen
- ✓ Säkerställ att nämndens delegationsordning hålls aktuell, följs och att återrapportering sker av beslut fattade på delegation.

Vid återrapportering behöver beslut fattade på delegation framgå tydligt av protokollen för att ge nämnden möjlighet att följa upp och säkerställa att delegationsbeslut hanteras i enlighet med gällande regler och riktlinjer samt ge allmänheten möjlighet att överklaga beslut.

Vi noterar att det pågår ett arbete med att tydliggöra inköpsverksamhetens uppdrag, ansvar och mandat, förbättra samverkan med huvudmännen samt stärka styrningen och uppföljningen av nämndens arbete vilket är positivt.

Iakttagelser i 2023 års granskning

Revisorernas bedömning var att verksamheten har bedrivits utifrån fullmäktiges mål och beslut men att nämndens arbete med målstyrning och uppföljning behöver förbättras. Den interna kontrollen bedömdes sammantaget som tillräcklig trots att nämnden inte vidtagit åtgärder när interna kontroller inte genomförts eller återrapporterats. Nämndens verksamhetsberättelse gav i allt väsentligt en rättvisande bild av verksamhet, resultat och ställning per 31 december 2023. Revisionens granskning hade inte visat på några väsentliga felaktigheter.

Revisorerna deltog vid inköpsnämndens sammanträde 26 april 2024 och redovisade då sina iakttagelser och synpunkter utifrån den rapport som lämnats för årsgranskningen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med revisorernas granskning är att ge underlag till revisorerna för deras ansvarsprövning av nämnden. Revisorernas samlade bedömning

delges regionfullmäktige inför deras beslut i ansvarsfrågan i samband med att regionens samlade årsredovisning behandlas.

Granskning har under året skett enligt den revisionsplan som upprättats av revisorerna i samråd med regionfullmäktiges presidium. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av delårsrapport och årsredovisning.

Den grundläggande granskningen genomförs varje år för alla nämnder. Inriktningen är att för varje nämnd och styrelse översiktligt granska och bedöma om:

- ✓ Styrelsen/nämnden har uppnått fullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten, samt om verksamheterna klarar att genomföra sina uppdrag med tillgängliga resurser
- ✓ Styrelsen/nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll säkerställer en ändamålsenlig och ekonomiskt effektiv verksamhet.

Årsgranskningen i denna rapport redogör för de iakttagelser som gjorts vid den grundläggande granskningen. Vi har också granskat och bedömt om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ställning samt om delårsrapport och verksamhetsberättelse är upprättad i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och regionens anvisningar.

Ansvarig nämnd och avgränsning

Granskningen avser inköpsnämndens verksamhet under 2024.

Revisionskriterier

Vår bedömning av nämndens ansvarsutövande utgår bland annat från:

- ✓ Kommunallagen
- ✓ Lagen om kommunal bokföring och redovisning
- ✓ Fullmäktiges reglemente för nämnden
- ✓ Fullmäktiges reglemente för intern kontroll
- ✓ Fullmäktiges reglemente för planering och uppföljning
- ✓ Övriga uppdrag, mål eller direktiv från fullmäktige till nämnden
- ✓ Regionstyrelsens anvisningar
- ✓ Regionens interna regler.

Metod

Den grundläggande granskningen har genomförts som en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Revisionen tar löpande del av verksamhetsplaner, samtliga månadsrapporter och protokoll från respektive nämnd. Bevakning sker också av eventuella förändringar i nämndens styrande dokument, följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll, följsamhet till regler och rutiner och uppföljning av tidigare års granskningar. Dessutom summerar vi iakttagelser från eventuella fördjupade granskningar och

uppföljningar av tidigare granskningar som genomförts inom nämndens ansvarsområde under året.

Granskningen omfattar också om nämnden säkerställt att räkenskaperna är rättvisande. Denna del granskas i samband med granskning av regionens delårs- och årsbokslut. Granskningen syftar till att pröva om nämndens verksamhetsberättelse ger en rättvisande bild av ställning och resultat 31 december 2024. Regionens samlade balansräkning kommer att redovisas i regionens årsredovisning. För respektive verksamhet har en saldolista med balanskonton som fortfarande går att följa på verksamhetsnivå varit underlag för vår granskning av ställningen vid årsskiftet.

Revisorerna träffar samtliga nämnder i Region Sörmland två gånger per år. En träff på våren då vi går igenom slutrapporten över granskningen föregående år. På hösten genomförs sedan Revisionsdialog med samtliga nämnder i anslutning till delårsrapporteringen.

Qualitarium AB har på uppdrag av revisorerna utfört stora delar av den grundläggande granskningen och rapport finns som bilaga till denna årsgranskningsrapport.

Denna årsgranskningsrapport har kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig revisor på revisionskontoret.

Fullmäktiges uppdrag till nämnden

Av regionens mål och budget 2024-2026¹ framgår att nämnden har följande uppgifter:

- ✓ Ansvarar för all upphandling- och inköpsverksamhet, exklusive den upphandling av förbrukningsvaror som utförs av den gemensamma varuförsörjningsnämnden, för de båda parterna
- ✓ Verka för att stärka synsättet på upphandling som en strategisk viktig funktion med uppgift att styra mot bättre affärer
- ✓ Verka för sortimentssamordning i så stor utsträckning som möjligt
- ✓ Utveckla rutiner och system som genom ett gemensamt agerande ger kostnadsmässiga, kvalitativa, affärsmässiga och administrativa fördelar som gagnar både inköpsverksamhet och kärnverksamhet.

Av fullmäktiges budget framgår inte ekonomiska förutsättningar för nämnden.

Regionfullmäktige har under året beslutat om ett nytt reglemente för planering och uppföljning². Av reglementet framgår att en övergripande

¹ Regionfullmäktige § 141/23, Mål och budget 2024-2026

² Regionfullmäktige § 84/24, Revidering av reglemente för planering och uppföljning i Region Sörmland

månadsrapportering ska ske i regionstyrelsen, nämnder och bolag per februari, april, maj, augusti, september, oktober och november. Rapporten ska hanteras som beslutsärende.

Regionfullmäktige beslutade i oktober 2024³ om att en minskning av personal ska ske med minst 3,5 % över regionens verksamheter utifrån prioritering i ärendet. Inköpsverksamheten ligger organisatoriskt under Regionservice som ingår i regionstyrelsens verksamheter.

Nämndens verksamhet under år 2024

Nämndens styrdokument och protokoll

Nämnden har haft sex protokollförda sammanträden under år 2024.

Vår kommentar

Vi har noterat att ingen revidering av delegationsordning har skett under året. Den senaste är beslutad under 2022.

Av bilaga 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid den grundläggande granskningen.

Nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning under år 2024

Vi har granskat formerna för nämndens ekonomiska styrning och resultatuppföljning mot reglementet för planering och uppföljning, fullmäktiges beslut och nämndens protokoll.

I tabellen nedan finns en sammanställning över hur nämndens ekonomiska resultat och prognos utvecklades under år 2024 i kvartals- och delårsrapportering. Nämndens beslutade budget för 2024 uppgår till 41,7 mnkr⁴. Ackumulerat utfall avser verksamhetens kostnader som delas med Region Västmanland.

Ekonomisk rapportering	Ackumulerat utfall	Årsprognos
Kvartalsrapport per mars	11 mnkr	41,7 mnkr
Delårsrapport per juli	25,4 mnkr	41,7 mnkr
Slutligt utfall per december	44,7 mnkr	

Vår kommentar

Utfall vid kvartals- och delårsrapport överstiger budget. I årsbokslutet redovisas en negativ budgetavvikelse på 3 mnkr. Avvikelsen beror i stort på ökade konsult- och IT-utvecklingskostnaderna. Kostnaderna för IT-utveckling var inte budgeterade.

³ Regionfullmäktige § 105/24, Uppdrag att vidta skyndsamma åtgärder för att nå ekonomi i balans – Återremitterat ärende

⁴ Inköpsnämnden § 28/23, Verksamhetsplan med budget 2024-2026 för inköpsnämnden

Nämnden har under året följt regionens reglemente för planering och uppföljning. Granskning av nämndens protokoll visar att kvartalsrapport för mars, delårsrapporten för juli och verksamhetsberättelsen efter årets slut beslutas av nämnden.

Vi noterar att det enbart regionstyrelsen som har beslutat om månadsrapporter under 2024, utifrån det nya reglementet för planering och uppföljning. Vad vi erfar så kommer övriga nämnder att implementera detta under 2025.

Revisionsdialog

Hela inköpsnämnden och revisorerna genomförde en dialog 11 oktober 2024. Vid dialogen diskuterades bland annat om nämndens delårsrapportering, arbete med att utveckla indikatorer och förbättrad samverkan med Varuförsörjningsnämnden.

Nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse

Granskning har skett av nämndens delårsrapport och verksamhetsberättelse utifrån reglementet för planering och uppföljning och utgivna anvisningar.

Vår kommentar

Nämnden beslutade om inköpsnämndens delårsrapport vid sammanträdet i september 2024. Rapporteringen följer utgivna anvisningar väl.

Efterfrågad rapportering kring *Arbete med att minska personal* finns i rapportering. Verksamheten har varit följsam mot fullmäktiges beslut från oktober om att minska med en tjänst.

Av bilaga 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid granskning av nämndens verksamhetsberättelse och årsbokslut 2024.

Intern kontroll – rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll

Granskning har skett av rapportering och följsamhet till fullmäktiges reglemente för intern kontroll och de anvisningar som finns till verksamhetsberättelsen.

Vår kommentar

Av verksamhetsberättelsen framgår uppföljning av internkontroll enligt beslutad internkontrollplan för 2024 med dokumenterad riskbedömning. Planen innehåller både kontroller och direktåtgärder.

Antal genomförda samordnade upphandlingar och möjliggjorda besparingar redovisas som indikatorn under resursperspektivet och översyn av nuvarande arbetssätt som en direktåtgärd i internkontrollplanen. För risken *Kunskap saknas om regionernas riktlinjer mot jäv och korruption, vilket kan leda till otillbörligheter vid inköp och upphandling* anges direktåtgärd att information om jäv och korruption ska ingå i utbildningsprogrammet för

nyanställda chefer. Under rubriken ”Resultat av genomförd hantering” framgår att detta ingår i utbildningsprogrammet för nyanställda chefer. Rapportering sker också under verksamhetsperspektivet i verksamhetsberättelsen.

Nämndens bedömning av internkontrollarbete framgår enligt anvisningarna. Nämnden har varit involverad i riskanalysen vilket är en förbättring jämfört med tidigare år.

Vi har noterat att inköpsnämndens internkontrollplan för 2024 innehåller direktåtgärder. Den interna kontrollplanen innehåller mer av en riskanalys och inte fullt ut en intern kontrollplan då direktåtgärder ingår i den. Internkontrollplanen bör innehålla kontroller utifrån riskanalysen av bland annat verksamhetens processer och följsamhet till regelverk.

Av bilaga 1 framgår de iakttagelser som gjorts vid grundläggande granskning av nämndens verksamhetsberättelse och årsbokslut 2024.

Revisionens granskningar 2024

Nedan görs en kort sammanfattning av de fördjupade granskningar som revisorerna genomfört och avrapporterat under året som berör inköpsnämndens verksamhet. Rapporterna och de svar som har lämnats av nämnd/verksamhet finns tillgängliga på revisionens hemsida.

www.regionsormland.se/revisionen

Granskningar där svar kommit, alternativt inte begärts

Granskning	Rapporten omfattar - Revisionens iakttagelser	Kommentarer i lämnade svar från nämnd/verksamheten
Revisorernas bedömning av delårsrapport 2024	Granskning av delårsrapport per juli avseende mål för god ekonomisk hushållning	Inget svar begärt.

Revisionen

<p>Inköpsnämndens arbete mot välfärdsbrottslighet</p>	<p>En granskning med syftet att ge underlag för att bedöma om inköpsnämnden har ett ändamålsenligt och effektivt arbetssätt för att säkerställa att välfärdsbrottslighet förebyggs inom ramen för regionernas upphandlingar och inköp.</p> <p>Den övergripande bedömningen är att nämnden inte har ett tillräckligt ändamålsenligt och effektivt arbetssätt mot välfärdsbrottslighet.</p> <p>I granskningen har framkommit att rutiner för att upptäcka välfärdsbrottslighet till viss del är etablerade men leverantörskontroller behöver bli mer omfattande och inkludera fler aspekter än bara leverantörens ekonomiska situation.</p> <p>Av rapporten framgår också:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brist på etablerade samverkansstrukturer för att förebygga välfärdsbrott • Behov av en gemensam strategi för att samordna insatser • Inköpsnämnden behöver utveckla en tydligare strategisk ambition och stödja regionerna i arbetet mot välfärdsbrottslighet. 	<p>Av svaret framgår de åtgärder som nämnden har påbörjat och planerar att genomföra. Bland dessa finns:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Initiera en dialog med de båda regionernas ledningar om hur rätten att teckna avtal och genomföra inköp ska regleras i reglementen • Utveckla fördjupade bakgrundskontroller av leverantörer • Utforma och dokumentera interna rutiner för att förebygga välfärdsbrott och otillåten påverkan i både upphandlings- och avtalsförvaltningsprocessen.
--	---	--

Granskningar där svar är begärt under 2025

Nedan redovisas de granskningar där svar har begärts efter det att revisionsberättelsen har lämnats.

Regionens hantering av direktupphandling, samtliga nämnder Svar begärt av inköpsnämnden och regionstyrelsen till 31 mars	Den sammanfattande bedömningen är att regionstyrelsens och samtliga regionens nämnder inte helt har säkerställt förutsättningar för en ändamålsenlig hantering av direktupphandlingar. Vi rekommenderar regionstyrelsen och inköpsnämnden att: <ul style="list-style-type: none">• Se över styrande dokument och tydliggör riktlinjer för upphandling• Säkerställ att information finns tillgänglig och kommunicera krav på direktupphandling• Se över dokumentationskrav• Tydliggör ansvar för dokumentation
--	--

Revisionens uppföljning av tidigare granskningar

Revisionen genomför årligen en strukturerad uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Ingen uppföljning har skett under året som berör nämndens verksamhet.

Revisionen

Tiina Olofsson

Certifierad kommunal revisor

Bilaga 1

Qualitariums revisionsrapport, Grundläggande granskning samt granskning av årsbokslut 2024, inköpsnämnden i Region Sörmland

QUALITARIUM

Revisionsrapport

Grundläggande granskning samt
granskning av årsbokslut 2024

Inköpsnämnden
i Region Sörmland

Februari 2025

Innehåll

1. Inledning.....	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Syfte och revisionsfrågor	3
1.3 Ansvarig nämnd.....	4
1.4 Metoder och avgränsningar	4
1.5 Revisionskriterier	5
1.6 Kvalitetssäkring	5
2. Nämndens arbete under året.....	5
3. Målstyrning och intern kontroll – årets insatser samt uppföljning av förra årets granskningsresultat	6
3.1 Målstyrning och -uppföljning.....	7
3.2 Intern kontroll.....	8
4. Svar på kontrollfrågor för den grundläggande granskningen	10
5. Svar på granskningens frågeställningar.....	14
6. Granskning av årsbokslutet.....	14
6.1 Har nämndens verksamhetsberättelse upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?.....	14
6.2 Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande och årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed?	15
6.3 Svar på granskningens frågeställningar	15
7. Rekommendationer	16
Bilaga 1 – Inköpsnämndens mål och indikatorer samt utfall	17
Bilaga 2 – Inköpsnämndens interna kontrollplan och resultat av genomförda kontroller	20

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunallagen (2017:725 12 kap 1 §) stadgar att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom styrelsens och nämndernas verksamhetsområde.

Revisorernas årliga granskning består av tre delar:

- Grundläggande granskning
- Granskning av delårsrapport och årsredovisning
- Fördjupade granskningar

Den grundläggande granskningen och granskningen av årsbokslutet ingår således som en del av den totala revisionsinsatsen som ger revisorerna underlag för deras bedömning i ansvarsfrågan.

Den grundläggande granskningen består av två delar:

- Granskning av måluppfyllelse
- Granskning av styrning och intern kontroll

Granskningen grundas på den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen samt på revisorerna antagna revisionsplan för 2024.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

1.2.1 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningens övergripande syfte är att bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bedöma om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Granskningen av måluppfyllelse syftar till att översiktligt bedöma om

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Granskningen av styrning och intern kontroll syftar till att bedöma om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som på en rimlig nivå säkerställer att

- verksamheten lever upp till målen och är effektiv,
- informationen om verksamheten och om den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig,
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

I årets grundläggande granskning riktas fortsatt fokus på två av de områden som årets revisionsplan för Region Sörmland lyfter fram som viktiga att hålla bevakning på och som är relevanta för inköpsnämndens verksamhet. Dessa två områden granskades särskilt i förra årets revision och i år följs frågorna upp.

- Styrmodell – översyn av regionens vision, mål och indikatorer ska ske under året, fortsatt behov av att utveckla indikatorer för att bedöma måluppfyllelsen

- Fortsatt utveckling av arbetet med interna kontrollplaner utifrån dokumenterade riskbedömningar¹

För att ge svar på granskningens övergripande syfte har följande kontrollfrågor besvarats:

1. Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?
 - 1.1. Om ja, följer planen regionens beslutade mål och visioner?
2. Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?
 - 2.1. Om ja, följer budgeten de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade?
3. Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?
4. Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?
5. Är målen mätbara och uppföljningsbara?
6. Har nämnden upprättat rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske?
7. Belyser rapporteringen till nämnden måluppfyllelse och resultat?
8. När nämnden uppsatta mål inom verksamheten?
9. När nämnden uppsatta mål inom ekonomi?
10. Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse?
11. Har nämnden antagit en intern kontrollplan?
 - 11.1. Om ja, baseras den interna kontrollen på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet?
 - 11.2. Innehåller den interna kontrollplanen rutiner för åtgärder vid avvikelser?

1.2.2 Granskning av årsbokslut

Syftet med granskningen av årsbokslutet är att ge regionens revisorer underlag för att bedöma om årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

Inom ramen för denna granskning besvaras följande kontrollfrågor:

1. Har verksamhetsberättelsen upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?
2. Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?
3. Är årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed?

1.3 Ansvarig nämnd

Ansvarig nämnd är inköpsnämnden.

1.4 Metoder och avgränsningar

Granskningen avser 2024 års verksamhet.

Under granskningen användes följande metoder:

- Dokumentstudier av bland annat reglemente, budget, verksamhetsplan, kvartalsrapport, delårsrapport, verksamhetsberättelse, intern kontrollplan och därtill hörande dokumentation, sammanträdesprotokoll från nämndens möten, mm.
- Semistrukturerade intervjuer med inköpschefen samt med verksamhetens controller.
- Revisorerna har under hösten genomfört en revisionsdialog med nämnden.

Granskningen har skett i den omfattning som följer av god revisionssed i kommunal verksamhet och tillämpliga delar av Skyrevs standard för räkenskapsrevision.

¹ Revisionsplan 2024, antagen av Region Sörmlands revisorer 2024-05-17, Dnr RE-REV24-0024-1, sidan 4.

Granskningen har omfattat utkast till *"Verksamhetsberättelse 2024, Inköpsnämnden, December 2024"*. Nämnden förväntas fastställa verksamhetsberättelsen den 14 februari 2025.

Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och eller som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i verksamhetsberättelsen. Övriga delar har endast granskats utifrån om informationen är förenlig med de finansiella delarna och de mål som fullmäktige fastställt.

Granskningen är baserad på en risk- och väsentlighetsanalys och har genomförts genom:

- Granskning av bokslutsdokumentation inklusive huvudböcker, verksamhetsberättelse och räkenskapsmaterial.
- Intervjuer/mailavstämningar med berörda tjänstemän.
- Analys av indikatorer för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- Avstämning av väsentliga poster i resultaträkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.
- Avstämning av väsentliga balanskonton.

1.5 Revisionskriterier

- Kommunallagen (2017:725) 6 kap 6 §
- Lag om kommunal redovisning och bokföring (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Regioner, SKR
- Anvisningar till verksamhetsberättelse och årsbokslut 2024
- Fullmäktiges beslutade mål
- Regionens relevanta styrdokument

1.6 Kvalitetssäkring

Kvalitetssäkring har skett genom Qualitariums interna kvalitetssäkringssystem. Rapporten har även varit föremål för faktagranskning utförd av de intervjuade personerna.

2. Nämndens arbete under året

Inköpsnämnden hade sex protokollförda sammanträden under året. Nämnden fattade beslut om verksamhetsplan och budget för 2024-2026 i december 2023, där den interna kontrollplanen är en integrerad del.

Inköpsnämnden behandlade kvartalsrapporten för januari-mars 2024, där det rapporterades ett underskott på 107 tkr. I delårsrapporten i september konstaterades att verksamhetens kostnader översteg budget med 1,4 Mkr. Årsprognosen visade att budgeten för 2024 överskridits med 3 Mkr, främst på grund av ökade konsultkostnader och IT-investeringar, men att dessa underskott täckts upp genom kostnadsfördelning mellan regionerna.

I september 2024 beslutade regionfullmäktige om ett nytt reglemente för planering och uppföljning². Enligt reglementet ska varje nämnd besluta om indikatorer kopplade till målen. Det nya reglementet för planering och uppföljning föreskriver vidare att nämnderna ska besluta om månadsrapporter, med undantag för januari och juni. Vi noterar att inköpsnämnden inte har infört månadsrapportering under 2024.

² Regionfullmäktiges beslut 84/24, diarienummer RS-LED24-1195.

Under året har nämnden behandlat frågor kopplade till uppförandekoden för leverantörer, som har uppdaterats och implementerats i nya avtal. Nämnden har också behandlat ett antal beslut kring samordnade upphandlingar samt fortsatt arbetet med kategoriplaner och strategiska inköp. Förändringsarbetet inom inköpsorganisationen var också en punkt på nämndens sammanträden. En genomlysning av inköpsverksamhetens roller har genomförts och organisationsförändringar har initierats inom upphandlingsenheten. Nämnden har också diskuterat förbättrad samverkan med Varuförsörjningen, där förändringar införs för att säkerställa att samordnade upphandlingar genomförs i alla relevanta fall. Vi kan konstatera att nämnden fortsatt hanterat flera operativa inköpsfrågor, exempelvis genom beslut om kategoriplaner och specifika upphandlingar. Detta ligger i linje med tidigare års påpekande om att nämnden i hög grad arbetar med frågor på en operativ nivå snarare än att fokusera på strategisk styrning av inköpsverksamheten.

Tidigare genomförda revisionsgranskningar har lyft fram brister i nämndens styrning av verksamheten och dess relation till huvudmännen. Granskningarna har identifierat behovet av en tydligare dialog mellan inköpsnämnden och huvudmännen för att säkerställa att nämnden styr verksamheten i linje med huvudmännens strategiska inriktning. Under 2024 har åtgärder påbörjats för att adressera dessa brister. Regiondirektörerna i Region Sörmland och Region Västmanland beslutade i oktober 2024 om uppdragsdirektivet *“Tydligare styrning, planering och uppföljning av Region Sörmland/Västmanlands inköp”*. Uppdraget syftar till att tydliggöra inköpsverksamhetens uppdrag, ansvar och mandat, förbättra samverkan med huvudmännen, samt stärka styrningen och uppföljningen av nämndens arbete. En viktig del av uppdraget är att definiera inköpsnämndens mål och strategiska inriktning samt att säkerställa att uppföljningen sker enligt det nya reglementet för planering och uppföljning.

Då uppdraget är under genomförande har det ännu inte gett konkreta resultat som påverkat nämndens styrning och uppföljning under 2024. Vi noterar dock att initiativet kan bidra till att stärka styrningen och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan nämnden och dess huvudmän på längre sikt.

Delegationsbesluten återrapporterades till nämnden vid varje sammanträde. Fram till februari 2024 redovisades dessa i en sammanställning där det tydligt framgick att besluten var fattade på delegation. Från och med april 2024 upphörde denna sammanställning, och besluten presenteras numera som anmälningsärenden utan en tydlig markering om att de är delegationsbeslut. Denna förändring skapar en otydlighet kring vilka beslut som faktiskt har fattats på delegation, vilket kan påverka nämndens möjlighet att följa upp och säkerställa att delegationsbeslut hanteras i enlighet med gällande regler och riktlinjer. Det kan även påverka allmänhetens möjlighet att överklaga beslut, då det inte tydligt framgår att vissa beslut är fattade med stöd av delegation.

3. Målstyrning och intern kontroll – årets insatser samt uppföljning av förra årets granskningsresultat

Förra årets grundläggande granskning riktade särskilt fokus på nämndens styrmodell och indikatorer samt på nämndens arbete med riskbedömningar och den interna kontrollplanen.

Granskningen visade att nämndens arbete med att utforma sina mål och indikatorer hade brister. Granskningen fann även att måluppföljningen och hur måluppfyllelsen redovisas till nämnden hade brister. Rekommendationen var att åtgärda bristerna genom att sträva efter att formulera tydliga och mätbara mål som klart kopplas till de politiska målen samt genom att ta fram relevanta indikatorer för samtliga beslutade verksamhetsmål. Granskningens resultat redovisades för nämnden först efter att verksamhetsplanen för 2024 redan var fastställd. Därför kunde några åtgärder inte förväntas vidtas som synbart skulle påverka utformningen av 2024 års verksamhetsplan. Däremot har

nämnden vidtagit åtgärder som syftar till att förbättra de påvisade bristerna inför arbetet med verksamhetsplanen för 2025.

3.1 Målstyrning och -uppföljning

I verksamhetsplanen för 2024 beslutade inköpsnämnden om sju verksamhetsmål, kopplade till fullmäktiges fyra målområden. Fyra av dessa mål har fastställda indikatorer, medan de övriga tre saknar mätbara indikatorer och är formulerade på ett sätt som försvårar ett tydligt uttalande om måluppfyllelse. För dessa mål bygger uppföljningen på beskrivningar av genomförda aktiviteter snarare än på kvantifierbara resultat.

Målen följs upp dels i delårsrapporten, dels vid årets slut i verksamhetsberättelsen. Delårsrapporten ger en mellanavstämning av nämndens arbete och måluppfyllelse, medan verksamhetsberättelsen innehåller en slutlig redovisning av resultaten.

Delårsrapporten innehöll ett avsnitt med sammanfattande analyser och förklaringar till måluppföljningen. Analyserna saknade dock prognos för förväntad måluppfyllelse för helåret 2024 för de flesta av de beslutade målen. Därmed gav delårsrapporten begränsade möjligheter för nämnden att vid behov vidta åtgärder för att styra verksamheten i rätt riktning.

I verksamhetsberättelsen återrapporteras måluppfyllelsen, men alla indikatorer redovisas inte. För de indikatorer som återrapporteras saknas i flera fall en tydlig analys av resultatet. För mål som saknar indikatorer redovisas genomförda aktiviteter, men det framgår inte om målen är uppnådda eller ej. Avsaknaden av en systematisk redovisning av samtliga indikatorer och ett tydligt uttalande om måluppfyllelse gör att återrapporteringen saknar transparens och enhetlighet.

Möjliggjorda besparingar är en indikator inom målet om en stark ekonomi i balans. Indikatorn bygger på en beräkningsmodell som uppskattar hur mycket verksamheterna potentiellt har sparat genom konkurrensutsatta upphandlingar och/eller samordnade upphandlingar. Att större volymer kan leda till mer fördelaktiga priser är rimligt, men den faktiska ekonomiska effekten av samordnade upphandlingar är svår att mäta. För att redovisa en siffra har verksamheten därför utvecklat en metod för att uppskatta besparingar, men den bygger på antaganden snarare än verifierbara ekonomiska utfall. I verksamhetsberättelsen redovisas de uppskattade besparingarna som om det vore faktiska ekonomiska resultat, utan att det framgår att beloppen är en beräkning snarare än en faktisk intäkt. Detta innebär att läsaren kan få intrycket att verksamheten har genererat en direkt ekonomisk vinst, trots att siffrorna inte kan verifieras mot faktiska finansiella utfall. För att öka tydligheten vore det önskvärt att antingen komplettera indikatorn med en redovisning av faktiska besparingar där det är möjligt eller att tydligt ange att redovisade belopp endast är uppskattningar baserade på en modell.

Tidigare års granskningar har pekat på brister i målformulering och uppföljning, där mål ofta varit generellt formulerade och utan tydliga indikatorer. Dessa brister kvarstår även 2024. Att tre av sju mål fortfarande saknar indikatorer innebär att uppföljningen till stor del baseras på beskrivningar av genomförda insatser snarare än kvantifierbara mått. De svaga och generella formuleringarna gör det fortsatt svårt att bedöma om verksamheten har uppnått de beslutade målen.

Mot ovan bakgrund gör vi bedömningen att nämndens arbete med att utforma mål och indikatorer fortsatt har brister. Många mål saknar indikatorer och är formulerade på ett sätt som försvårar en systematisk uppföljning och bedömning av måluppfyllelse. Måluppföljningen saknar i flera fall en tydlig analys av resultat, och återrapporteringen ger inte ett tillräckligt underlag för att kunna avgöra om målen har uppnåtts eller inte.

Vi noterar dock att nämnden under året har vidtagit vissa åtgärder för att förbättra förutsättningarna för målarbetet. Bland annat har det inletts ett arbete med att tydligare fånga upp huvudmännens behov och förväntningar, vilket på sikt kan stärka styrningen och uppföljningen. Trots detta har insatserna ännu inte fått genomslag i den praktiska målstyrningen.

För att möjliggöra en mer transparent och strukturerad återrapportering bör nämnden fortsätta utvecklingsarbetet genom att säkerställa att samtliga mål har tydliga och mätbara indikatorer samt att återrapporteringen innehåller ett tydligt uttalande om måluppfyllelse.

En sammanställning av inköpsnämndens beslutade mål och måluppfyllelse enligt verksamhetsberättelsen för 2024 framgår i bilaga 1.

3.2 Intern kontroll

Inköpsnämndens interna kontrollplan är en del av verksamhetsplanen för 2024 och beslutades i samband med att nämnden fastställde verksamhetsplanen i december 2023. Den interna kontrollplanen bygger på en riskanalys, vilken ingick i beslutsunderlaget och har diskuterats i nämnden. Samtidigt saknas det en tydlig koppling mellan kontrollmomenten och nämndens strategiska mål.

Den interna kontrollplanen innehåller fem kontrollmål (se bilaga 2). Dessa har utformats utifrån identifierade risker, men det framgår inte hur de kopplas till nämndens beslutade verksamhetsmål eller bidrar till att säkerställa måluppfyllelse. Vid riskbeskrivningarna anges om risken är en "målrisk", "processrisk" eller "kategoriskrisk", men det saknas en tydlig beskrivning av vad dessa termer innebär och vilken betydelse de har för riskhanteringen.

Utformningen av kontrollmålen är inte alltid anpassad för att möjliggöra en tydlig bedömning av om de har uppnåtts. Flera av kontrollbeskrivningarna är snarare åtgärdsplaner för redan identifierade brister än faktiska kontrollmoment. Det innebär att uppföljningen av den interna kontrollen i flera fall fokuserar på att genomföra planerade insatser snarare än att systematiskt följa upp och hantera risker i verksamhetens processer, regelefterlevnad och styrning. Avsaknaden av kontroller kopplade till processernas funktionalitet och verksamhetens följsamhet till regelverk begränsar möjligheten att säkerställa att nämnden har tillräcklig insyn och kontroll över verksamhetens riskområden.

Återrapportering av genomförda kontroller sker i delårsrapporten och verksamhetsberättelsen. Enligt delårsrapporten hade tre av fem kontrollmoment genomförts vid den tidpunkten, medan verksamhetsberättelsen anger att samtliga fem kontrollmoment genomfördes under året. Det saknas dokumentation på att nämnden skulle ha diskuterat avvikelserna som framkom i delårsrapporten eller beslutat om ytterligare åtgärder.

Resultatet av kontrollerna vid årets slut visar:

- Inga avvikelser vid två kontroller.
- Mindre avvikelser vid två kontroller (efterlevnad av LOU och leverantörstrohet samt utbildning om jäv och korruption).
- Stor avvikelse vid en kontroll (personalomsättning bland strategiska inköpare).

Vid samtliga avvikelser redovisas planerade åtgärder.

I verksamhetsberättelsen finns ett avsnitt om nämndens internkontrollarbete. Detta avsnitt innehåller i huvudsak en redogörelse för vidtagna och planerade insatser inom verksamheten, men saknar en faktisk analys av nämndens roll i internkontrollen eller en bedömning av hur väl kontrollsystemet fungerar. Det framgår inte heller hur nämnden har följt upp signaler från kontrollsystemet eller säkerställt att eventuella brister åtgärdats på ett systematiskt sätt.

En genomgång av nämndens protokoll visar att inga beslut har fattats med anledning av identifierade avvikelser i de genomförda interna kontrollerna. Det finns därmed inga tecken på att nämnden aktivt har hanterat de signaler som framkommit genom kontrollsystemet.

Enligt regionens reglemente för internkontroll³ har nämnderna ansvar för att "regler och anvisningar för den interna kontrollen utformas i enlighet med de lokala förutsättningarna samt att dessa formuleras och antas av nämnden" (s. 5). Årets granskning visar att inköpsnämnden fortsatt saknar sådana regler och anvisningar. Det saknas även rutinbeskrivningar för hur verksamheten och nämnden ska agera vid upptäckta avvikelser.

Granskningen visar att inköpsnämndens interna kontrollsystem till viss del är ändamålsenligt, men att det fortfarande har brister som begränsar dess effektivitet. Nämnden har varit involverad i riskanalysen, vilket är en förbättring jämfört med tidigare år, men det saknas en tydlig koppling mellan de beslutade kontrollmålen och nämndens strategiska verksamhetsmål. Vidare saknas det en enhetlig struktur för att systematiskt hantera och följa upp identifierade risker och avvikelser.

Vidare bedömer vi att internkontrollsystemet inte fullt ut säkerställer att verksamheten lever upp till målen och bedrivs effektivt. Den bristande kopplingen mellan kontrollåtgärder och nämndens strategiska mål samt avsaknaden av en tydlig analys av internkontrollens resultat försvårar en systematisk uppföljning av verksamhetens effektivitet.

- Nämnden följer inte internkontrollreglementets krav på att utforma regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden saknar dokumenterade rutiner för hur avvikelser ska hanteras, vilket innebär en risk för att åtgärder inte vidtas i tid.
- Det saknas en tydlig koppling mellan kontrollmålen och nämndens strategiska mål, vilket innebär att kontrollinsatserna inte nödvändigtvis riktas mot de mest relevanta riskerna.
- Flera kontrollmoment fokuserar på operativa frågor snarare än strategiska risker, vilket innebär att internkontrollen i högre grad inriktas på verksamhetens arbetsprocesser än på styrning, uppföljning och regelefterlevnad.
- Nämnden är passiv både i utformningen av kontrollsystemet och i uppföljningen av signaler om avvikelser. Nämnden har diskuterat riskanalysen men har fortfarande en passiv roll i den övergripande utformningen av internkontrollsystemet, vilket begränsar dess möjlighet att säkerställa att kontrollplanen speglar de viktigaste strategiska riskerna.

³ Reglemente för internkontroll, antagen av regionfullmäktige i 2019, dnr RS-LED19-2068-4

4. Svar på kontrollfrågor för den grundläggande granskningen

	Kontrollfråga	Iakttagelse	Bedömning	Svar på frågan
1.	Har nämnden antagit en plan för sin verksamhet?	Verksamhetsplanen för 2024-2026 beslutades på nämndens sammanträde den 8 december 2023.	Nämnden har antagit en plan för sin verksamhet.	Ja.
1.1	Om ja, följer planen regionens beslutade mål och visioner?	Verksamhetsplanen baseras på de mål och visioner som beslutades av Region Sörmlands fullmäktige.	Planen följer Region Sörmlands beslutade mål och visioner i de delar som är väsentliga för verksamheten.	Ja.
2	Har nämnden antagit en budget för sin verksamhet?	Verksamhetsplanen med budget för 2024-2026 beslutades på nämndens sammanträde den 8 december 2023.	Nämnden har antagit en budget för sin verksamhet.	Ja.
2.1	Om ja, följer budgeten de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade?	Fullmäktige beslutade om en ekonomisk ram för inköpsnämndens verksamhet som uppgår till 41 676 tkr.	Nämndens interna budget följer de ekonomiska ramarna som fullmäktige beslutade.	Ja.
3.	Finns mål formulerade för nämndens verksamhet?	Nämnden beslutade om sin verksamhetsplan för 2024 i december 2023. Verksamhetsplanen innehåller mål för nämndens verksamhet. I Bilaga 1 framgår en sammanställning och bedömningar rörande nämndens mål.	Det finns mål formulerade för nämndens verksamhet.	Ja.
4.	Finns mål formulerade för nämndens ekonomi?	Nämnden beslutade om sin verksamhetsplan för 2024 i december 2023. Verksamhetsplanen innehåller mål för nämndens ekonomi. Målet är att avvikelse till budget ska vara 0 kr.	Det finns mål formulerade för nämndens ekonomi.	Ja.

5.	Är målen mätbara och uppföljningsbara?	Nämndens verksamhetsmål är delvis mätbara och uppföljningsbara.	Några av nämndens mål är mätbara och uppföljningsbara. Tre av de sju beslutade målen har indikatorer. Övriga fyra mål saknar indikatorer och bedöms vara icke mät- och uppföljningsbara.	Delvis.
6.	Har nämnden upprättat rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske?	Några skriftliga rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske finns inte utöver de instruktioner som fullmäktige beslutat om i verksamhetsplanen. Det fastslår att Regionens verksamheter ska använda Region Sörmlands styrmodell för all planering och uppföljning. Rapportering till nämnden skedde i kvartals- och i delårsrapporterna. Verksamhetsberättelsen kommer att behandlas av nämnden i februari 2025.	Rapportering till nämnden följer den av fullmäktige beslutade styrmodellen. Behov för att nämnden ska ta fram egna rutiner föreligger inte. Vi bedömer därför att det finns tillräckliga rutiner för hur rapportering till nämnden ska ske.	Ja.
7.	Belyser rapporteringen till nämnden måluppfyllelse och resultat?	Kvartalsrapporten innehåller en beskrivning av verksamheten, men denna beskrivning är inte kopplad till nämndens mål. Rapporten innehåller även en ekonomisk uppföljning som förklarar avvikelser mot budget. Både delårsrapporten och verksamhetsberättelse innehåller uppföljning av målen. Indikatorer redovisas och i övrigt ges en beskrivning av aktiviteter.	Delårsrapporten och verksamhetsberättelsen behandlar de beslutade målen, men någon bedömning om måluppfyllelse redovisas inte, med undantag för målen som har indikatorer. Att målen inte är mätbara utgör ett hinder för att följa verksamhetens resultat och måluppfyllelse på ett relevant sätt.	Delvis.

		<p>Någon samlad bedömning om måluppfyllelse görs inte i vare sig delårsrapporten eller verksamhetsberättelsen.</p> <p>Det ekonomiska resultatet redovisas i kvartalsrapporten, delårsrapporten och i verksamhetsberättelsen.</p> <p>Nämnden har inte infört rutiner för månadsrapportering.</p>		
8.	När nämnden uppsatta mål inom verksamheten?	<p>Delårsrapporten och årsrapporten beskriver verksamhetens arbete, delvis kopplat till beslutade mål. Något uttalande om måluppfyllelse görs dock inte.</p> <p>Samtliga målandikatorer återrapporteras inte.</p>	<p>Att flertalet av målen inte är mätbara utgör ett hinder för att kunna göra en bedömning om verksamhetens resultat och måluppfyllelse på ett relevant sätt.</p> <p>Samtliga målandikatorer återrapporteras inte.</p>	Delvis.
9.	När nämnden uppsatta mål inom ekonomi?	<p>Verksamhetsberättelsen visar ett resultat på 0 kr, vilket är enligt budget. Verksamhetens kostnader överstiger budget med 3 mkr.</p>	<p>Budgeterat resultat är 0 kr och redovisat resultat är 0 kr. Nämnden når uppsatt ekonomiskt mål.</p>	Ja.
10.	Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse?	<p>Avvikelse som påvisades i delårsrapporten ledde inte till några åtgärder från nämndens sida. Samtidigt utgör de otydliga formuleringarna av målen och avsaknad av mätbarhet ett hinder i för att nämnden ska kunna följa målutvecklingen.</p>	<p>Nämnden har inte vidtagit några åtgärder vid signaler om avvikelse i måluppfyllelse.</p>	Nej.

11.	Har nämnden antagit en intern kontrollplan?	Den interna kontrollplanen är en del av nämndens verksamhetsplan som nämnden beslutade i december 2023.	Nämnden har antagit en intern kontrollplan.	Ja.
11.1	Om ja, baseras den interna kontrollen på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet?	Riskenalysen som ligger till grund för den interna kontrollplanen är inte dokumenterad. Enligt information gjordes en riskanalys av tjänstepersoner och diskuterades sedan i nämnden.	Den interna kontrollen baseras inte på genomförda riskanalyser av tillräcklig kvalitet.	Nej.
11.2	Innehåller den interna kontrollplanen rutiner för åtgärder vid avvikelser?	Det finns inga rutinbeskrivningar, varken från regioncentralt håll eller framtagna av nämnden, för hur förvaltningen och nämnden ska agera vid upptäckta avvikelser.	Den interna kontrollplanen innehåller inga rutiner för åtgärder vid avvikelser.	Nej.

5. Svar på granskningens frågeställningar

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att inköpsnämndens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Det saknas dock fortfarande tillräckliga systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Vår granskning av måluppfyllelse leder till bedömningen att

- verksamhetens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten,
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser,
- nämnden har en styrning och uppföljning mot mål och beslut, men att nämndens arbete med målstyrningen och uppföljning behöver förbättras ytterligare.

Granskningen visar att inköpsnämndens interna kontrollsystem till viss del är ändamålsenligt, men att det fortfarande har brister som begränsar dess effektivitet. Vår bedömning är att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner som på en rimlig nivå säkerställer att:

- informationen om verksamheten och den finansiella rapporteringen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig.
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

6. Granskning av årsbokslutet

6.1 Har nämndens verksamhetsberättelse upprättats enligt de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen?

6.1.1 Iakttagelser

Nämndens verksamhetsberättelse för 2024 innehåller sju avsnitt:

- Inledning
- Medborgarperspektivet
- Verksamhetsperspektivet
- Resursperspektivet
- Resultaträkning
- Investeringar
- Intern kontroll

Verksamhetsberättelsen återrappporterar om nämndens beslutade mål. En sammantagen bedömning om måluppfyllelse för de beslutade verksamhetsmålen saknas. I verksamhetsberättelsen återrappporteras inga större negativa avvikelser.

I regionstyrelsens anvisningar till verksamhetsberättelsen framgår att regionfullmäktige har beslutat att personalstyrkan ska minska med 3,5 % över regionens verksamheter. Nämnderna ska redovisa hur arbetet med att minska personal har bedrivits och vilka resultat som har uppnåtts.

Inköpsnämnden redovisar att en tjänst inom inköpsjuristfunktionen har sagts upp och att den nuvarande rollen kommer att avvecklas under 2025. Vidare anges att funktionen ersätts med ett juridiskt team där tre personer kombinerar roller som strategiska inköpare med specialistkompetens inom inköpsjuridik.

Återrappporteringen ger en beskrivning av hur personalminskningen har genomförts, men det framgår inte hur långt arbetet har kommit eller vilka ytterligare planer för personalminskning som finns.

Enligt information vi har erhållit ska Regionservice, där Inköpsavdelningen ingår, totalt minska sin personalstyrka med 27 tjänster. Minskningen inom Inköp ska enligt beslut omfatta en tjänst. Denna minskning beslutades under året och redovisas i verksamhetsberättelsen, men det framgår inte tydligt i återrapporteringen att Inköp därmed har uppnått den beslutade personalminskningen.

Vidare saknas en samlad beskrivning av personalförändringar inom nämndens verksamhet, då återrapporteringen inte tar upp att personalstyrkan samtidigt har utökats med två årsarbetare för att hantera projektet med det nya akutsjukhuset. Tiden som läggs på projektet bekostas dock av Region Västmanland, vilket innebär att de inte fullt ut belastar inköpsnämndens budget. Informationen om dessa rekryteringar återfinns under resursperspektivet, men den lyfts inte fram i den del av verksamhetsberättelsen som är avsedd för återrapportering av personalminskningen till regionstyrelsen.

Mot denna bakgrund bedömer vi att återrapporteringen inte fullt ut efterlever regionstyrelsens anvisningar, då den saknar en tydlig redovisning av hur långt nämnden har kommit i arbetet med att minska personal samt en samlad och transparent beskrivning av personalförändringarna inom nämndens verksamhet.

6.1.2 Bedömningar

Vår bedömning är att verksamhetsberättelsen i allt väsentligt följer de anvisningar som framtagits av regionstyrelsen men det särskilda avsnitt som enligt anvisningarna ska läggas till verksamhetsberättelsen är bristfällig. Verksamhetsberättelsen bedöms ge en rättvisande bild av årets verksamhet.

6.2 Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande och årsbokslutet upprättat enligt god redovisningssed?

6.2.1 Iakttagelser

Nämndens resultaträkning visar nollresultat då kostnaderna fördelas på respektive region. Resultatet motsvarar budget. Verksamhetens kostnader överstiger budget med 3 mkr. Avvikelsen mot budget förklaras med ett högre utfallet än budget för personalkostnader (204 tkr), lokalkostnader (144 tkr) samt övriga kostnader (2 679 tkr). Budgetavvikelsen inom övriga kostnader beror främst på ökade kostnader för konsulter och IT-utveckling.

Jämfört med ackumulerat resultat för föregående år uppvisar inköpsnämnden minskade kostnader med 8,5 mkr (ack 2024: -44,7 mkr, ack 2023: -53,2 mkr). Förändringen kan främst hänföras till ett minskat antal årsarbetare (Region Sörmlands leverantörsgrupp ingår inte längre i nämndens redovisning) samt till kostnader för e-handelssystem som var högre under 2023 än 2024.

Utöver resultatkravet beslutade nämnden om två indikatorer kopplade till resursperspektivet. Antal samordnade upphandlingar, där målvärdet är 35 st (utfall 43 st) samt möjliggjorda besparingar, där målvärdet är 70 Mkr (utfall 68,1 Mkr).

6.2.2 Bedömningar

Vid vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att verksamhetsberättelsen innehåller väsentliga felaktigheter.

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att nämndens resultaträkning inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed.

6.3 Svar på granskningens frågeställningar

Sammanfattningsvis bedömer vi att

- årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagens krav och god redovisningssed
- resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

7. Rekommendationer

Mot bakgrund av genomförd granskning och de brister som framkom rekommenderar vi inköpsnämnden följande:

- Att ytterligare utveckla arbetet med nämndens målstyrning genom att sträva efter att utforma tydliga och mätbara mål samt genom att ta fram relevanta indikatorer för samtliga beslutade verksamhetsmål.
- Att utforma rutiner för måluppföljning som inkluderar en bedömning om nämnden har uppnått sina mål.
- Att förbättra arbetet med den interna kontrollen genom
 - o att utforma regler för det interna kontrollsystemet
 - o att ta fram rutiner för att involvera nämnden i arbetet med utformningen av det interna kontrollsystemet för att säkerställa att de områden som kontrolleras är de mest relevanta eller utgör störst risk för att nå nämndens och regionens mål
 - o att säkerställa att det interna kontrollsystemet är tydligt kopplat till nämndens mål
 - o att utforma och dokumentera rutiner för hur verksamheten och nämnden ska agera vid avvikelse

Malmö, 2025-02-xx

Teodora Heim
Av Skyrev certifierad kommunal yrkesrevisor

Mattias Holmetun
Av Skyrev certifierad kommunal yrkesrevisor

Bilaga 1 – Inköpsnämndens mål och indikatorer samt utfall

	Politikens mål	Verksamhetens mål	Indikator	Målvärde	Utfall
Medborgarperspektivet	Region Sörmland har nöjda kunder/patienter/brukare/ resenärer/ besökare/ deltagare/ elever	Nära kund 1: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta.	NKI kategoriarbete NKI Upphandling	- -	Ej återrappporterat. <i>Eftersom kategoriarbetet är under omstrukturering har inga kundundersökningar genomförts under året.</i> 91% <i>Antal inkomna svar under perioden var 41 stycken, vilket bedöms som relativt lågt, dock är nöjdheten mycket hög: 8.8 av 10</i> En ny metod för att mäta NKI har utvecklats och tagits i bruk. Under 2024 genomfördes baslinjemätningar, vilka kommer att ligga till grund för definitionen och etableringen av målvärden under de kommande åren.
Verksamhet	Region Sörmland har en god, säker, tillgänglig, kvalitativ och effektiv vård	Nära kund 2: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta.	Saknas	-	Saknas. Aktiviteter redovisas men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas.

	Region Sörmland tar tillvara digitaliseringens möjligheter	Nära kund 3: Genom arbete nära kund fångar vi systematiskt kundernas behov och levererar ändamålsenliga tjänster utifrån detta.	Antal elektroniska beställningar i Sörmland	94 000 st	88 676 st
			Antal elektroniska beställningar i Västmanland	63 500 st	65 148 st
					I övrigt redovisas en analys av utfallen men bedömning om måluppfyllelse saknas.
	Region Sörmland arbetar för ökad jämlikhet	Hållbar verksamhet 1: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Målvärdet avser antalet inköps-utbildningar som uppdaterats med information om antikorrupcion och jäv	3	Kvantitativ uppföljning saknas. Information om anti-korrupcion och jäv har integrerats i utbildningsprogrammen för nya chefer i båda regionerna. Bedömning om måluppfyllelse saknas.
	Region Sörmland är klimatsmarta och använder sina resurser hållbart och effektivt	Hållbar verksamhet 2: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Saknas	-	Aktiviteter redovisas men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas.

Resursperspektivet	Region Sörmland är en attraktiv arbetsgivare	Engagerade medarbetare	Andelen engagerade medarbetare HME index	80%	68%
			Sjukfrånvarotid i relation till ordinarie arbetstid	Max 3%	1,99%
	Region Sörmland har en stark ekonomi i balans	Hållbar verksamhet 3: Vi utvecklar en klimatsmart, socialt - och ekonomisk hållbar verksamhet.	Antal samordnade upphandlingar	30	43 st
			Ekonomiskt resultat - avvikelse utfall/budget	0 kr	0 kr som beror på fördelningen. Kostnadsavvikelse -3 Mkr
			Möjliggjorda besparingar	70 Mkr	68,1 Mkr
					I övrigt redovisas aktiviteter men analys eller bedömning om måluppfyllelse saknas med undantag för antal samordnade upphandlingar.

Bilaga 2 – Inköpsnämndens interna kontrollplan och resultat av genomförda kontroller

Risk	Kontrollmoment ("Hantering av risk")	Avvikelse
Uttekade upphandlingar för samordning genomförs ej samordnat, vilket leder till uteblivna samordningsvinster, synergier och utebliven sortimentsoptimering samt högre kostnader. (Målrisk)	Översyn av nuvarande arbetssätt samt framtagande av förslag till nytt arbetssätt för samordning, samt eskaleringsmodell.	<p>Ingen avvikelse.</p> <p>Andelen samordnade upphandlingar fortsätter att öka och uppgår till 43 st. för hela året.</p> <p>Ett inriktningsbeslut har fattats om att samordna alla upphandlingar som bedöms möjliga att samordna av inköpsverksamheten. Inköpschefen har fått uppdraget att rapportera avvikelser (och inkomna önskemål om att frångå beslutet) till regiondirektörerna. Riktad kommunikation har genomförts i regionerna för att stödja detta arbete.</p> <p>.</p>
Att LOU inte efterlevs, genom att inköp inte görs hos avtalade leverantörer vilket gör att Regionerna bryter mot lagen, samt att de krav vi ställer då inte kan säkerställas. Detta kan skada Regionerna ekonomiskt och ur ett trovärdighetsperspektiv (Målrisk)	Kontroll av leverantörstrohet och efterlevnad av LOU Metod för riskhantering: Stickprov av inköp inom ett antal utvalda kategoriområden där särskilt stor risk föreligger.	<p>Mindre avvikelse</p> <p>Analys av resultat Under våren genomfördes en granskning av kostnadsflöden för Region Sörmland, där ett begränsat antal segment valdes ut för en initial genomgång. Ett liknande arbete har även utförts av controllers i Region Västmanland.</p>

		<p>Planerade åtgärder Inom ramen för <i>styrningsuppdraget</i> ska processen för avtalsuppföljning förtydligas, inklusive en tydlig ansvarsfördelning mellan verksamheterna och inköpsverksamheten.</p>
<p>Risk att strategiska inköpare slutar på Inköp och går vidare utanför Regionerna. (Kategoririsk)</p>	<p>Kontroll av personalomsättning för strategiska inköpare och tillhörande orsaker. Metod för riskhantering: Mätning av personalomsättning avseende strategiska inköpare samt framtagande av åtgärder i syfte att minska personlaomsättningen.</p>	<p>Stor avvikelse</p> <p>Analys av resultat Under 2024 uppgick personalomsättningen för strategiska inköpare till 15 %. Detta ligger över förväntade nivåer och kan påverka verksamhetens stabilitet och kompetensförsörjning.</p> <p>Planerade åtgärder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortsatt uppföljning och analys av personalomsättningen för att identifiera bakomliggande orsaker och trender. • Fortsatt arbete med omstruktureringen av inköpsverksamheten, inklusive tydligare mål, roller och ansvar, för att skapa en mer effektiv och hållbar organisation. • Eventuellt ytterligare åtgärder för att förbättra arbetsmiljö, kompetensutveckling och attraktivitet som arbetsgivare.

Risk att avtalade leverantörer inte uppfyller krav på ekonomisk- och finansiell ställning enligt avtalsvillkor, samt har skatteskulder och obetalda sociala avgifter. Konsekvensen kan bli att avtal måste hävas vilket kan leda till negativa ekonomiska effekter, försörjningsrisker, köp från oavtalade leverantörer. (Processrisk)	Granskning av att den uppsatta kontrollrutinen följs, samt vid behov förbättrande åtgärder.	Ingen avvikelse. Analys av resultat En granskning har genomförts som bekräftar att kontrollrutinen efterlevs. Vid behov har förbättrande åtgärder vidtagits.
Kunskap saknas om regionernas riktlinjer mot jäv och korruption, vilket kan leda till otillbörligheter vid inköp och upphandlingar. (Processrisk)	Utbilda om jäv och följa upp införande av obligatorisk jävsblankett vid upphandlingar. Metod för riskhantering: 1. Införande av information/utbildningar om jäv och korruption för nyanställda inom Inköp, nyanställda chefer och upphandlingars arbetsgrupper. 2. Utveckla metod för kontroll av jäv vid upphandling.	Mindre avvikelse Analys av resultat Information om jäv och korruption ingår utbildningsprogrammet för nyanställda chefer. Planerade åtgärder Det finns ett behov av att utveckla och implementera effektiva metoder för att säkerställa kontroll av jäv vid upphandlingar.